

**Secretariatul Parlamentului
Republicii Moldova**

Direcția generală juridică

Comisiei agricultură și industrii alimentare

**RAPORT
de evaluare ex-post juridică a Legii despre semințe nr.68/2013**

Actul evaluat: Legea despre semințe nr.68/2013.

Intervalul de timp pentru evaluare: anul 2024.

Responsabil de întocmirea raportului: Olesea Bostan, consultant principal în cadrul Direcției generale juridice a Secretariatului Parlamentului, tel. 820-237, e-mail: Olesea.Bostan@parlament.md.

În temeiul art.13 alin.(2) și art.111 din Regulamentul Parlamentului, adoptat prin Legea nr.797/1996 și a Metodologiei de evaluare ex-post privind implementarea actelor normative (în continuare – *Metodologie*), aprobată de către Biroul Permanent al Parlamentului prin Hotărârea nr.2 din 07.02.2018, Direcția generală juridică a efectuat evaluarea ex-post juridică asupra organizării executării prevederilor Legii cu privire la semințe nr.68/2013 (în continuare – *Legea nr.68/2013*) și comunică următoarele.

Necesitatea evaluării se bazează pe dispozițiile pct.2.4.1. din Metodologie, ținându-se cont că actul normativ este un act integral, iar termenul de un an de la intrarea în vigoare a acestuia este expirat.

Legea nr.68/2013 este inclusă în Planul de evaluare ex-post a actelor normative pentru anul 2024, aprobat prin Hotărârea Biroului Permanent nr.30 din 15 decembrie 2023.

I. Obiectivele evaluării

Prezenta evaluare are la bază următoarele obiective:

1. Stabilirea, dacă au fost aprobate toate actele normative necesare pentru organizarea executării și implementării Legii nr.68/2013;
2. Identificarea existenței unor obstacole de ordin juridic în aplicarea Legii nr.68/2013;
3. Verificarea, dacă normele Legii nr.68/2013 au făcut obiectul unor sesizări la Curtea Constituțională.

II. Colectarea datelor și identificarea surselor de referință

Pentru colectarea și analiza datelor și informațiilor necesare în procesul de evaluare ex-post juridică a Legii nr.68/2013 au fost utilizate următoarele instrumente și surse de date secundare:

- Monitorul Oficial al Republicii Moldova;
- Platformele electronice Moldlex, E-Lex, Legis.md;
- Pagina web oficială a Guvernului Republicii Moldova (www.gov.md);
- Pagina web oficială a Ministerului Justiției (www.justice.gov.md);
- Pagina web oficială a Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare (www.maia.gov.md);
- Pagina web oficială a Agenției Naționale pentru Siguranța Alimentelor (www.ansa.gov.md);
- Pagina web oficială a Comisiei de Stat pentru Testarea Soiurilor de Plante (<https://cstsp.md>);
- Pagina web oficială a Curții Constituționale (www.constcourt.md);
- Informația prezentată de către Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare, care este rezultatul generalizării informației prezentate de către Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor și Agenției de Stat pentru Proprietate Intelectuală nr.08/04-791 din 15.03.2024 (se anexează la prezentul raport).

III. Informații generale despre actul normativ evaluat

Legea nr.68/2013 a fost adoptată de către Parlamentul Republicii Moldova la data de 05 aprilie 2013 și a intrat în vigoare la data de 21 decembrie 2013, la 6 luni de la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2013, nr.130-134, art.417.

Legea evaluată stabilește cadrul juridic privind producerea, prelucrarea, controlul și certificarea calității, comercializarea semințelor de plante și a materialului săditor. Prezenta lege nu se extinde asupra producerii semințelor în gospodăriile individuale în scopul utilizării acestora pentru consum personal, cu condiția ca semințele să nu fie expuse comercializării.

Scopul legii este de a asigura piața internă cu semințe și material săditor calitativ, cu potențial biologic de productivitate înaltă, în volumul și sortimentul necesar și creșterea volumului de export a semințelor de plante și a materialului săditor.

Potrivit art.21, Guvernul în termen de 6 luni urma să prezinte Parlamentului propuneri pentru aducerea legislației în vigoare în concordanță cu prevederile legii și să-și ajusteze actele sale normative în conformitate cu prezenta lege.

De asemenea, menționăm că Legea nr.68/2013 a fost supusă modificării prin 6 acte normative de modificare (Legea nr.185/2017, Legea nr.60/2018, Legea nr.79/2018, Legea nr.156/2022, Legea nr.52/2023, Legea nr.159/2024).

Constatăm că, modificările efectuate se referă, în mare parte, la liberalizarea importului de semințe și material săditor, cât și recunoașterea și aplicarea Catalogului comun al soiurilor de plante și semințe al Uniunii Europene pe teritoriul Republicii Moldova. Totodată, modificările au vizat procedura de licențiere privind producerea, prelucrarea, certificarea calității și comercializarea semințelor de plante și a materialului săditor care este reglementată și înglobată în Legea nr.160/2011 privind reglementarea prin autorizare a activității de întreprinzător.

Prezintă relevanță faptul că, la 27 iunie 2024, Parlamentul Republicii Moldova a adoptat Legea nr.159/2024 pentru modificarea unor acte normative, care prevede modificarea și a Legii nr.68/2013. Prin respectiva lege se distribuie competențele Comisiei de Stat pentru Testarea Soiurilor de Plante către o instituție publică din domeniul cercetării și inovării, capabilă să realizeze activități de testare a soiurilor, care urmează a fi desemnată de către Guvern. La fel, se modifică condițiile de înregistrare a agenților economici care produc semințe. Astfel, în *Registrul agenților economici înregistrați pentru producerea și/sau prelucrarea, și/sau comercializarea semințelor* urmează a fi înscrși mai mulți agenți care activează în domeniul

producerii și/sau prelucrării, și/sau comercializării semințelor, deoarece se modifică mărimea suprafeței de terenuri agricole utilizate pentru creșterea culturilor de câmp - de la *cel puțin 300 ha* la *cel puțin 10 ha*, iar pentru culturile legumicole, bostănoase și de cartof în sol deschis - de la *cel puțin 30 ha* la *cel puțin 10 ha*. Totodată, Legea nr.68/2013 este completată cu reglementări noi, care se referă la echivalența controalelor selecțiilor conservative realizate pe teritoriul Republicii Moldova, astfel fiind transpuse parțial normele stabilite în Decizia Consiliului 2005/834/CE din 8 noiembrie 2005 privind echivalența controalelor selecțiilor conservative realizate în anumite țări terțe.

Domeniul de reglementare – agricultură și industrie alimentară.

Autoritățile publice responsabile de implementarea legii sunt:

- a) Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare;
- b) Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor și subdiviziunile teritoriale ale acesteia;
- c) Agenția de Stat pentru Proprietate Intelectuală;
- d) Comisia de Stat pentru Testarea Soiurilor de Plante.
- e) Instituția publică responsabilă de testarea soiurilor de plante. *(Până la numirea de către Guvern a instituției publice desemnate la art.6 alin.(1) din Legea nr.68/2013 atribuțiile acesteia vor fi exercitate de către Comisia de Stat pentru Testarea Soiurilor de Plante).*

Beneficiarii direcți ai Legii nr.68/2013 sunt entitățile publice, agenții economici și persoanele fizice.

IV. Analiza datelor și informațiilor colectate

Se va analiza informația colectată în raport cu obiectivele trasate în prezentul raport.

OBIECTIVUL 1: Stabilirea dacă au fost aprobate toate actele normative necesare pentru organizarea executării Legii nr.68/2013

Analiza executării Legii nr.68/2013 se prezintă după cum urmează:

Nr.	Prevederea legală	Acțiuni realizate/nerealizate
1.	Articolul 3 alin.(2) Activitățile de creare, menținere, dezvoltare și gestionare a fondului genetic de culturi agricole <u>sânt reglementate prin regulament aprobat de Guvern.</u>	REALIZAT <i>(cu depășirea termenului mai mult de 6 ani)</i> Hotărârea Guvernului nr.480/2019 pentru aprobarea Regulamentului privind crearea, menținerea, dezvoltarea, gestionarea și finanțarea fondului genetic de culturi agricole.
2.	Articolul 4 pct.1) Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare <u>elaborează și promovează politica de stat în domeniul producerii, prelucrării și plasării pe piață a semințelor;</u>	REALIZAT Hotărârea Guvernului nr.840/2020 cu privire la aprobarea Programului de dezvoltare a horticulturii pentru anii 2021-2025 și a Planului de acțiuni privind implementarea acestuia. Hotărârea Guvernului nr.775/2022 cu privire la aprobarea Strategiei securității alimentare a Republicii Moldova pentru anii 2023-2030. Hotărârea Guvernului nr.56/2023 cu privire la aprobarea Strategiei naționale de dezvoltare agricolă și rurală pentru anii 2023-2030.

3.	<p>Articolul 4 pct.3) Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare <u>propune Guvernului spre aprobare zonele speciale pentru producerea semintelor;</u></p>	<p>NEREALIZAT</p> <p>Din relatările reprezentantului Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare, se urmărește excluderea prevederii vizate, întrucât agentul economic desfășoară activitatea pe risc propriu, iar Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor asigură monitorizarea și certificarea producerii de semințe.</p>
4.	<p>Articolul 4 pct.4) lit.c) Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare <u>asigură cadrul organizatoric și măsurile în vederea respectării cadrului juridic privind producere, prelucrarea și plasarea pe piață a semintelor;</u></p>	<p>REALIZAT</p> <p>Hotărârea Guvernului nr.1211/2008 cu privire la aprobarea Cerințelor „Material semincer pentru porumb și sorg”.</p> <p>Hotărârea Guvernului nr.418/2009 cu privire la aprobarea Regulamentului privind producerea, certificarea, controlul și comercializarea materialului de înmulțire și săditor viticol.</p> <p>Hotărârea Guvernului nr.189/2010 cu privire la aprobarea Cerințelor minime de comercializare pentru cartofii de sămânță.</p> <p>Hotărârea Guvernului nr.836/2011 pentru aprobarea Cerințelor privind calitatea și comercializarea semintelor de plante furajere.</p> <p>Hotărârea Guvernului nr.915/2011 pentru aprobarea Cerințelor privind calitatea și comercializarea semintelor de plante oleaginoase și pentru fibre.</p> <p>Hotărârea Guvernului nr.598/2012 cu privire la aprobarea Cerințelor privind calitatea și plasarea pe piață a materialului de înmulțire pentru plantele ornamentale.</p> <p>Hotărârea Guvernului nr.415/2013 pentru aprobarea Normei privind producerea, controlul, certificarea și comercializarea materialului de înmulțire și de plantare fructifer <i>(se abrogă prin Hotărârea Guvernului nr.94/2024 care va intra în vigoare la 22.09.2024)</i>.</p> <p>Hotărârea Guvernului nr.713/2013 pentru aprobarea Cerințelor privind producerea și comercializarea semintelor de legume, răsadurilor și a materialului săditor legumicol.</p> <p>Hotărârea Guvernului nr.600/2014 pentru aprobarea Cerințelor privind calitatea și comercializarea semintelor de culturi cerealiere păioase.</p> <p>Hotărârea Guvernului nr.730/2022 pentru aprobarea Cerințelor privind admiterea și comercializarea semintelor soiurilor locale/varietăților primitive și agricole adaptate</p>

		<p>la condițiile locale și a soiurilor de legume care sunt amenințate de eroziunea genetică.</p> <p>Hotărârea Guvernului nr.94/2024 cu privire la producerea și comercializarea materialului de înmulțire și plantare fructifer destinat producției de fructe.</p> <p>Hotărârea Guvernului nr.431/2024 cu privire la modificarea Hotărârii Guvernului nr.713/2013 pentru aprobarea Cerințelor privind producerea și comercializarea semințelor de legume, răsadurilor și a materialului săditor legumicol.</p> <p>Hotărârea Guvernului nr.465/2024 pentru modificarea Hotărârii Guvernului nr.598/2012 cu privire la aprobarea Cerințelor privind calitatea și plasarea pe piață a materialului de înmulțire pentru plantele ornamentale.</p>
5.	<p>Articolul 5 alin.(2) lit.e) Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor <u>propune actualizarea normelor ce stabilesc noi metode de determinare a calității semințelor, precum și modernizarea aparatelor și a utilajului utilizat la controlul calității semințelor;</u></p>	<p>REALIZAT</p> <p>Pentru încercările privind calitatea materialului semincer și pentru a elibera Certificate internaționale privind calitatea semințelor, Laboratorul de Testare și Certificare a Semințelor din cadrul IP.Laboratorul Central Fitosanitar, este acreditat de către Asociația Internațională pentru Testarea Semințelor (ISTA). Respectivul laborator utilizează în activitatea sa metodele aprobate prin Regulamentul Asociației Internaționale pentru Testarea Semințelor la care Republica Moldova a aderat în 2007.</p>
6.	<p>Articolul 5 alin.(2) lit.g) Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor <u>participă la elaborarea actelor normative în domeniul producerii, prelucrării și comercializării semințelor;</u></p>	<p>REALIZAT</p> <p>A avizat un șir de proiecte de acte normative, printre care:</p> <ul style="list-style-type: none"> - proiectul Hotărârii de Guvern cu privire la producerea și comercializarea materialului de înmulțire și plantare fructifer destinat producției de fructe, aprobat la data de 07.02.2024. - proiectul de modificare a Hotărârii Guvernului nr.1351/2007 privind participarea la Asociația Internațională de Testare a Semințelor și la Schemele de producere a semințelor ale Organizației pentru Cooperare și Dezvoltare Economică. - proiectul Hotărârii de Guvern pentru aprobarea Regulamentului privind producerea și comercializarea materialului de reproducere a plantelor din material eterogen ecologic provenit de la anumite genuri sau specii. - proiectul de modificare a Codului Contravențional, privind sancționarea agenților

		<p>economici pentru introducerea pe teritoriul țării, producerea, prelucrarea, reambalarea, păstrarea, comercializarea și promovarea semințelor, materialului de înmulțire și săditor viticol și pomicol, modificate genetic, fără autorizare în conformitate cu Legea nr.152/2022 cu privire la reglementarea și controlul organismelor modificate genetic.</p> <p>- proiectul de modificare a Hotărârii Guvernului nr.773/2007 cu privire la organizarea și funcționarea Instituției Publice Comisia de Stat pentru Testarea Soiurilor de Plante aprobat la data de 24.01.2024.</p> <p>- proiectul de modificare a Hotărârii Guvernului nr.90/2019 cu privire la aprobarea Metodologiei de calculare a tarifelor la serviciile prestate de Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor, precum și a Nomenclatorului serviciilor prestate de Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor și a tarifelor la acestea aprobat la data de 27.12.2023.</p>
7.	<p>Articolul 5 alin.(2) lit.h) Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor <u>elaborează sau actualizează ghiduri de inspecție în câmp și de certificare a semințelor;</u></p>	<p>REALIZAT</p> <p>Ordin nr.113/2018 cu privire la aprobarea Ghidurilor de inspecție în câmp a sectoarelor de producere a semințelor în conformitate cu prevederile schemelor semincere ale Organizației de Cooperare și Dezvoltare Economică, prin care s-a aprobat:</p> <p>- Ghidul de inspecție în câmp a sectoarelor semincere și de hibridare a florii soarelui în conformitate cu schemele semincere ale Organizației de Cooperare și Dezvoltare Economică.</p> <p>- Ghidul de inspecție în câmp a sectoarelor semincere și de hibridare a porumbului în conformitate cu schemele semincere ale Organizației de Cooperare și Dezvoltare Economică.</p> <p>- Ghidul de inspecție în câmp a sectoarelor semincere și de hibridare a cerealelor păioase în conformitate cu schemele semincere ale Organizației de Cooperare și Dezvoltare Economică.</p> <p>- Ghidul de inspecție în câmp a sectoarelor semincere de legume în conformitate cu schemele semincere ale Organizației de Cooperare și Dezvoltare Economică.</p>
8.	<p>Articolul 5 alin.(2) lit.i) Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor <u>ține Registrul agenților economici</u></p>	<p>REALIZAT</p> <p>Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor ține Registrul agenților economici înregistrați</p>

	înregistrați pentru producerea și/sau prelucrarea și/sau comercializarea semințelor;	pentru producerea și/sau prelucrarea și/sau comercializarea semințelor care este actualizat și plasat pe pagina web (https://ansa.gov.md/ro/content/informatii-publice)
9.	Articolul 6 alin.(1) <u>Guvernul desemnează instituția publică (în continuare – instituția publică desemnată) care este responsabilă de testarea soiurilor de plante în cadrul centrelor sale de testare, al stațiunilor sale experimentale, al instituțiilor specializate și al laboratoarelor, conform metodologiilor și termenelor stabilite, în baza standardelor internaționale, în vederea aprecierii conformității lor cu condițiile de brevetabilitate, respectiv distinctivitate, uniformitate și stabilitate, precum și care efectuează testarea soiurilor în vederea aprecierii valorii lor culturale și de utilizare.</u>	ÎN CURS DE REALIZARE Articolul 6 alin.(1) a fost expus în redacție nouă prin Legea nr.159/2024 publicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova la 16 iulie 2024. În temeiul art.V alin.(2) al Legii nr.159/2024, Guvernul, în termen de 3 luni de la data publicării prezentei legi în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, va aduce actele sale normative în concordanță cu aceasta.
10.	Articolul 7 alin.(1) lit.(a) Soiurile de plante se radiază din Catalogul soiurilor dacă la depunerea cererii pentru înregistrarea soiului sau în timpul examinării acesteia au fost furnizate date false în a căror bază a fost înregistrat soiul. Semințele soiurilor în cauză (dacă acestea nu au fost comercializate) vor fi retrase imediat de pe piață, iar persoanele vinovate vor purta <u>răspundere în conformitate cu prevederile Codului contravențional.</u>	NEREALIZAT Codul Contravențional al Republicii Moldova nr.218/2008 nu stabilește reglementări referitoare la răspunderea persoanelor care la depunerea cererii pentru înregistrarea soiurilor sau în timpul examinării acesteia au furnizat date false în a căror bază a fost înregistrat soiul.
11.	Articolul 8 alin.(2) Sistemul de produce a semințelor se elaborează de către <u>instituțiile științifice ramurale de comun acord cu Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare.</u>	REALIZAT Ordinul Agenției Naționale pentru Siguranța Alimentelor și a Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare nr. 18/78 din 20.02.2023 cu privire la producerea și certificarea materialului de înmulțire și săditor pomicol și bacifer.
12.	Articolul 9 alin.(7) Normele și cerințele privind producerea, prelucrarea și plasarea pe piață a semințelor sunt <u>elaborate de autoritatea administrativă centrală responsabilă de domeniul</u>	REALIZAT Hotărârea Guvernului nr.1211/2008 cu privire la aprobarea Cerințelor „Material semincer pentru porumb și sorg”. Hotărârea Guvernului nr.418/2009 cu privire la aprobarea Regulamentului privind producerea,

<p>agriculturii și aprobate de Guvern, cu respectarea prevederilor prezentei legi.</p>	<p>certificarea, controlul și comercializarea materialului de înmulțire și săditor viticol.</p> <p>Hotărârea Guvernului nr.189/2010 cu privire la aprobarea Cerințelor minime de comercializare pentru cartofii de sămânță.</p> <p>Hotărârea Guvernului nr.836/2011 pentru aprobarea Cerințelor privind calitatea și comercializarea semințelor de plante furajere.</p> <p>Hotărârea Guvernului nr.915/2011 pentru aprobarea Cerințelor privind calitatea și comercializarea semințelor de plante oleaginoase și pentru fibre.</p> <p>Hotărârea Guvernului nr.598/2012 cu privire la aprobarea Cerințelor privind calitatea și plasarea pe piață a materialului de înmulțire pentru plantele ornamentale.</p> <p>Hotărârea Guvernului nr.415/2013 pentru aprobarea Normei privind producerea, controlul, certificarea și comercializarea materialului de înmulțire și de plantare fructifer <i>(se abrogă prin Hotărârea Guvernului nr.94/2024 care va intra în vigoare la 22.09.2024)</i>.</p> <p>Hotărârea Guvernului nr.713/2013 pentru aprobarea Cerințelor privind producerea și comercializarea semințelor de legume, răsadurilor și a materialului săditor legumicol.</p> <p>Hotărârea Guvernului nr.600/2014 pentru aprobarea Cerințelor privind calitatea și comercializarea semințelor de culturi cerealiere păioase.</p> <p>Hotărârea Guvernului nr.730/2022 pentru aprobarea Cerințelor privind admiterea și comercializarea semințelor soiurilor locale/varietăților primitive și agricole adaptate la condițiile locale și a soiurilor de legume care sunt amenințate de eroziunea genetică.</p> <p>Hotărârea Guvernului nr.94/2024 cu privire la producerea și comercializarea materialului de înmulțire și plantare fructifer destinat producției de fructe.</p> <p>Hotărârea Guvernului nr.431/2024 cu privire la modificarea Hotărârii Guvernului nr.713/2013 pentru aprobarea Cerințelor privind producerea și comercializarea semințelor de legume, răsadurilor și a materialului săditor legumicol.</p> <p>Hotărârea Guvernului nr.465/2024 pentru modificarea Hotărârii Guvernului nr.598/2012 cu privire la aprobarea Cerințelor privind</p>
--	---

		calitatea și plasarea pe piață a materialului de înmulțire pentru plantele ornamentale.
13.	Articolul 11 alin.(2) Importul semințelor în scop de multiplicare poate fi efectuat de către agenții economici înregistrați <u>în conformitate cu prevederile prezentei legi</u>	REALIZAT Capitolul V al Legii nr.68/2013 reglementează înregistrarea agenților economici.
14.	Articolul 11 alin.(4) lit.(e) Este admis importul semințelor soiurilor de plante care nu sunt înregistrate în Catalogul soiurilor de plante, Catalogul comun al soiurilor de plante agricole al Uniunii Europene (The Common Catalogue of Varieties of Agricultural Plant Species), Catalogul soiurilor de specii de legume al Uniunii Europene (The Catalogue of Varieties of Vegetable Species), Catalogul comun al soiurilor de viță de vie al Uniunii Europene (The Common Catalogue of Varieties of Vine) și/sau în Sistemul informațional al materialului de înmulțire și plantare fructifer FRUMATIS (Fruit Reproductive Material Information System), cu transmiterea unei notificări către Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor cu cel puțin 10 zile lucrătoare până la data importului, <u>dacă semințele sunt destinate reproducerii pentru export. Lista unor astfel de semințe se aprobă de către Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare.</u>	REALIZAT (cu depășirea termenului de până la 2 ani) Hotărârea Guvernului nr.360 din 27.03.2002 despre aprobarea Regulamentului cu privire la importul și exportul de semințe și material săditor (abrogată prin Hotărârea Guvernului nr.257 din 29.05.2019). Hotărârea Guvernului nr.257 din 29.05.2019 pentru aprobarea modelelor de acte privind importul de semințe și abrogarea unei hotărâri de Guvern. Ordinul nr.4 din 03.01.2019 cu privire la aprobarea Instrucțiunilor privind importul și exportul de semințe și material săditor Potrivit informației prezentate de autori, până în anul 2023 lista semințelor produse pentru export era aprobată de Comisia de Stat pentru Testarea Soiurilor de Plante, lista se anexa la Catalogul Soiurilor de Plante al Republicii Moldova. Începând cu anul 2024, respectiva listă este exclusă.
15.	Articolul 14 alin.(13) Lista agenților economici înscrși în Registrul <u>se plasează pe pagina web a Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare și pe cea a Agenției Naționale pentru Siguranța Alimentelor.</u>	REALIZAT PARȚIAL Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor ține Registrul agenților economici înregistrați pentru producerea și/sau prelucrarea și/sau comercializarea semințelor care este actualizat și plasat pe pagina web (https://ansa.gov.md/ro/content/informatii-publice) Pe pagina web a Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare nu este plasată lista agenților economici înregistrați pentru producerea și/sau prelucrarea și/sau comercializarea semințelor.

16.	Articolul 18 În cazul încălcării prevederilor prezentei legi, agenții economici și persoanele cu funcții de răspundere poartă răspundere în conformitate cu prevederile Codului contravențional.	REALIZAT Capitolul XI din Codul Contravențional al Republicii Moldova nr.218/2008 reglementează contravențiile în domeniul agricol și sanitar-veterinar
17.	Articolul 19 alin.(6) Termenul de valabilitate, precum și modul de eliberare, retragere și/sau suspendare a certificatelor prevăzute la alin.(2) și (5) se stabilesc în procedurile elaborate de Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor și aprobate de Guvern.	REALIZAT PARȚIAL. Procedura de eliberare, retragere și/sau suspendare a certificatelor de calitate a semințelor/buletinului de analiză a semințelor pentru uz intern, a certificatului de valoare biologică, respectiv a certificatului pentru înmulțire și cel săditor importat este stabilită în procedurile elaborate de Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor, nefiind aprobate de către Guvern.

Informația privind realizarea /nerealizarea acțiunilor în termenii stabiliți

Nr. actului supus evaluării ex-post juridice	Nr.acțiuni realizate la momentul elaborării raportului ex-post juridic	Nr.acțiuni nerealizate la momentul elaborării raportului ex-post juridic	Gradul de realizare a actului normativ, % (acțiuni realizate 100/acțiuni totale)	Nr.acțiuni realizate în termenul stabilit de actul normativ	Nr. acțiunilor realizate cu depășirea termenului de până la 2 ani	Nr. acțiunilor realizate cu depășirea termenului mai mult de 2 ani
Legea nr.68/2013	14	3	88,3%	12	1	1

OBIECTIVUL 2: Identificarea existenței unor obstacole de ordin juridic în aplicarea Legii nr.68/2013

În contextul identificării obstacolelor de ordin juridic în aplicarea Legii nr.68/2013 trebuie să menționăm că, Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare a declarat drept impedimente esențiale caracterul incert al prevederilor legale actuale în partea ce ține de procesul de import, export, comercializare și certificare a semințelor, în compartimentul ce ține de termenii stabiliți și descrierea proceselor neclare. În procesul de implementare a prevederilor Legii nr.68/2013 continuă să parvină numeroase interpelări și solicitări de clarificări cu privire la eliberarea unor certificate pretinse a fi obligatorii, care de fapt poartă un caracter benevol și urmează a fi eliberate doar la cererea agentului economic.

O altă problemă vizează neacoperirea sectoarelor mici de producere a semințelor ce stagnează ramura de producere a semințelor autohtone, Republica Moldova dispunând de circa 25 mii tone de semințe pentru semănatul culturilor de câmp de primăvară și circa 51 mii tone de culturi legumicole. Astfel, în ultimii ani, din cantitatea totală de semințe, peste 70% din semințe sunt de import, iar stocul de primăvară nu întotdeauna acoperă necesarul intern de semințe, drept exemplu servind primăvara anului 2023, când stocul de semințe disponibile a constituit circa 77% - pentru culturile de câmp și circa 44% - pentru culturile legumicole.

Chiar dacă produs în Republica Moldova, materialului săditor autohton este de cele mai multe ori de categoria biologică „Obișnuit”, lucru care nu satisface cerințele producătorilor de a avea acces la material săditor productiv și rezilient la schimbările climatice. Pe moment însă, cei mai afectați de situația creată în sectorul semincer sunt producătorii locali, care confruntându-se cu problemele enunțate mai sus suportă atât procese birocratizate excesiv, cât și costuri adiționale asociate importului de semințe. Totodată, impactul problemelor relevate și nesoluționate se lasă resimțit și asupra pepinierelor locale, a căror dezvoltare este consecvent stagnată.

În acest context, Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare a elaborat un proiect de Lege, înaintat în procedură legislativă (proiectul de lege nr.279 din 22 august 2024), care include o serie de modificări la Legea nr.68/2013 în scopul eliminării lacunelor depistate în procesele de producere, import, export, comercializare, testare și certificare a semințelor, dinamizării activităților sectorului aferent semințelor, în sensul majorării ponderii de piață a semințelor autohtone și creării premiselor pentru exportul acestora, precum și modernizării infrastructurii.

Proiectul poate fi vizualizat accesând linkul:

<https://www.parlament.md/ProcesulLegislativ/Proiectedeactenormative/tabid/61/LegislativId/7114/language/ro-RO/Default.aspx>

OBIECTIVUL 3: Verificarea dacă normele Legii nr.68/2013 au făcut obiectul unor sesizări la Curtea Constituțională.

Legea nr.68/2013 nu a făcut obiectul controlului de constituționalitate.

V. Concluzii și recomandări

Urmare a evaluării ex-post juridice, se constată că implementarea cadrului legal al Legii nr.68/2013 în mare măsură a fost realizată.

Cu toate acestea, Legea nr.68/2013 nu și-a atins pe deplin obiectivul propus la momentul aprobării, dat fiind impedimentele pe care le creează în dezvoltarea sectorului de producere a materialului săditor autohton prin prevederile sale ambigue.

Informația acordată de către autoritățile vizate scot în evidență anumite deficiențe ale cadrului legal în domeniul semincer. Prin urmare, notăm că:

- pentru sectoarele legumicultură și fitotehnice la moment nu există fond genetic, acesta urmează a fi creat;

- pentru fondul genetic pomicol nu sunt făcute alocări financiare;

- de la adoptarea Legii până la etapa actuală, Guvernul nu a aprobat zonele speciale pentru producerea semințelor;

- deși Legea prevede tragerea la răspundere, în conformitate cu prevederile Codului Contravențional al Republicii Moldova nr.218/2008, a persoanelor care la depunerea cererii pentru înregistrarea soiurilor sau în timpul examinării acesteia au furnizat date false în a căror bază a fost înregistrat soiul, Codul Contravențional al Republicii Moldova nr.218/2008 nu stabilește careva reglementări referitoare la răspunderea acestora;

- lista semințelor soiurilor de plante destinate reproducerii pentru export nu se aprobă de către Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare, ci de către Comisia de Stat pentru Testarea Soiurilor de Plante, contrar prevederilor legale;

- se constată unele carențe în sistemul de inspecție, testare și certificare a materialului semincer. Agenția Națională pentru Securitate Alimentară certifică materialul respectiv în

temeiul unui ordin propriu, ceea ce contravine art.19 alin. (6) din Legea nr.68/2013 despre semințe, care prevede că termenul de valabilitate, precum și modul de eliberare, retragere și/sau suspendare a certificatelor prevăzute se stabilesc în procedurile elaborate de Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor și aprobate de Guvern.

Consecvent, prevederile legale necesită a fi ajustate și din perspectiva îmbunătățirii activităților sectorului de producere a semințelor, inclusiv prin crearea clarității la eliberarea unor certificate, reglementării corecte și transparente a procedurilor interne ale Agenției Naționale pentru Siguranța Alimentelor, aplicate în procesul de control al activității de întreprinzător la producerea de semințe, inclusiv al dezvoltării domeniului de cercetare și inovare în sector.

În contextul celor expuse, se consideră oportună modificarea Legii nr.68/2013 în vederea eliminării curenților depistate și îmbunătățirea cadrului legal evaluat.

Ținând cont că pe agenda de lucru a Parlamentului Republicii Moldova se află proiectul de lege nr.279 din 22 august 2024 pentru modificarea Legii nr.68/2013 despre semințe, inițiativă determinată de ambiguitățile de implementare a prevederilor Legii nr.68/2013, se recomandă comisiei de profil de a luat act de poziția și recomandările propuse de Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare și de a promova examinarea proiectului de lege în cadrul ședințelor plenare a Parlamentului.

Se anexează:

Răspunsul Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare nr.08/04-791 din 15.03.2024.

Tatiana MALAI,
Șef adjunct Direcție generală